

ОТЧЕТЫ

УДК 617.547:616-089.2](047.3)

DOI: <http://dx.doi.org/10.15674/0030-598720204109-111>**Звіт за підсумками 18-го міжнародного симпозиуму «Малоінвазивна та інструментальна хірургія хребта», проведеного на базі ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М. І. Ситенка НАМН України» під егідою ISMISS за сприяння NASS та SICOT 5 грудня 2020 р.**

5 грудня 2020 року відбувся 18 міжнародний симпозиум «Minimal invasive and instrumented spine surgery», який проходив у віртуальному форматі англійською мовою за технічної підтримки компанії «Musik Team». Спеціаліст-координатор симпозиуму, секретар об'єднання громадян малоінвазивної та інструментальної хірургії хребта Ірина Цікало.

У роботі симпозиуму взяли участь 350 фахівців із 28 країн світу (Україна, Білорусь, Вірменія, Ізраїль, Індонезія, Ірак, Казахстан, Китай, Лівія, Малайзія, Німеччина, Пакистан, ПАР, Південна Корея, Південний Судан, Польща, Республіка Індія, Республіка Молдова, Республіка Узбекистан, Російська Федерація, Саудівська Аравія, США, Таїланд, Тайвань, Туреччина, Федеративна Демократична Республіка Непал, Хорватія, Швейцарія).

Метою симпозиуму було обговорення досвіду використання методів малоінвазивної та інструментальної хірургії в лікуванні пацієнтів зі захворюваннями та ушкодженнями хребта.

Минуло 20 років від дня першої конференції і нині інтерес до проблеми малоінвазивної хірургії хребта стає дедалі більшим. За ці роки проведено десятки симпозиумів, майстер-класів, з'явилися нові технології, професіонали, нова література. Але сьогоднішній захід відбувся в особливих умовах. Ми позбавлені можливості особистого спілкування, обміну досвідом, дискусій віч-на-віч, але можемо бачити на екрані онлайн-трансляції легенд малоінвазивної хірургії хребта світового масштабу від сходу до заходу.

Завдяки великій повазі міжнародної спільноти до інституту ім. проф. М. І. Ситенка та діяльності його співробітників у роботі симпозиуму взяли участь видатні особистості ортопедії та нейрохірургії хребта.

Із привітанням до учасників симпозиуму звернувся президент ISMISS (International Society of Minimal Intervention in Spinal Surgery) 2017–2021 Richard Fessler, Chicago (рис. 1). На міжнародному рівні він відомий як дослідник і перший виконавець малоінвазивних операцій на хребті, революційних технологій і піонерських напрацювань

Рис. 1. R. Fessler — Президент ISMISS 2017–2021 рр.

Рис. 2. В. О. Радченко — Президент ISMISS 2014–2017 рр.

у реконструкції спинного мозку ембріональними та ствольними клітинами. Він — експерт FDA, автор 27 книг і 200 розділів монографій, член редколегій багатьох видань з ортопедії та нейрохірургії. На своєму посту діючого президента ISMISS Richard Fessler змінив заступника директора з наукової роботи ДУ «ІПХС ім. проф. М. І. Ситенка НАМН» професора Радченка В. О. (рис. 2).

В. О. Радченко — д. мед. н., професор, президент ISMISS 2014–2017 рр., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат державної премії, президент об'єднання громадян малоінвазивної та інструментальної хірургії хребта, засновник всесвітньої федерації малоінвазивної хірургії хребта — повідомив про 35-річний досвід вивчення та лікування фасет-синдрому в інституті, навів розроблені технології, які використовують у різних клініках Європи та США.

Відомий спеціаліст, піонер ендоскопічної та малоінвазивної хірургії хребта в світі, президент ISMISS 2008–2011 рр., організатор Усесвітніх конференцій і засновник всесвітньої федерації малоінвазивної хірургії хребта професор Hansjoerg Leu, (Швейцарія) (рис. 3) провів огляд власної 35-річної практики в ендоскопічній хірургії хребта, розповів про становлення й еволюцію методики, навів клінічні приклади втручань, визначив перспективи розвитку хірургії хребта взагалі.

Рис. 3. Н. Leu — Президент ISMISS 2008–2011 рр.

Традиційною відзнакою симпозіумів є доповідь професора Коржа М. О., присвячена історії, розвитку та сьогоденню хірургії хребта в Україні, що є відображенням діяльності в цьому напрямку інституту ім. проф. М. І. Ситенка. У цьому році співавторами доповіді були професор Радченко В. О. та доцент Романенко К. К.

М. О. Корж — директор ДУ «ІПХС ім. проф. М. І. Ситенка НАМН», заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент асоціації ортопедів Німеччини, лауреат державної премії, д. мед. н., професор, член SICOT.

Доповідачі з Південної Кореї, віртуози ендоскопічного лікування захворювань та ушкоджень хребта, автори фундаментальних монографій, визнані в світі спеціалісти поділились своїм досвідом: Gun Choi MD, PhD («Ендоскопічна дискетомія грудного відділу»), Hyeun-Sung Kim MD, PhD («Уніпортальна повністю ендоскопічна декомпресія для дегенеративного стенозу хребта»), «Повністю ендоскопічний міжтіловий спондилодез поперекового відділу хребта»). Під час доповідей проведено відеодемонстрації хірургічних ендоскопічних втручань.

Концепції MISS розглянули Bambang Darwono, MD, PhD (Індонезія) — «Використання концепції MISS у хірургії поперекового відділу хребта» та Richard Fessler, MD, PhD (США) — «Чи підтримує більшість доказів MISS?».

Mohammad Tariq Sogail MD, PhD, FRCS (Пакистан) доповів про роль штучного інтелекту в рішенні проблем із хребтом. Навів переваги та недоліки використання штучного інтелекту. Спікер наголосив на перспективності подальших досліджень у цьому напрямку.

Cumhur Kilincer MD, PhD, Professor (Туреччина), секретар Європейської гілки ISMISS, розповів про лікування цервікальної радикулопатії, особливості передньої та задньої форамінотомії, а також дискетомії зі спондилодезом.

Sebastian Gitter MD, Professor (Німеччина) виступив із доповіддю про довгострокові результати дворівневої гібридної стабілізації шийного відділу хребта, спондилодезу з використанням кейджів і штучного диска, поділився результатами рандомізованого дослідження мінімально-інвазивної динамічної стабілізації в разі вертебрального стенозу порівняно з ригідним спондилодезом.

Арман Акопян MD, PhD (Вірменія) навів приклади ендоскопічної хірургії міжхребцевого диска на рівні поперекового відділу хребта через трансфорамінальний доступ. Він є автором однойменної монографії англійською мовою.

Професор Олександр Аганесов (Російська Федерація), усесвітньо відомий спеціаліст із хірургії хребта, учений, удостоєний багатьох державних і міжнародних премій, доповів про рідкісні ускладнення в хірургії хребта.

Про використання робототехніки в хірургії хребта розповіли: Yair Barzilay, MD (Ізраїль) —

Рис. 3. Команда організаторів із місця проведення симпозиуму

«Моя подорож у робототехнічній хірургії хребта» (навів 14-річний досвід близько 36 000 втручань) та Edward Dohring, MD (США), перший віцепрезидент NASS (North America Spine Society) — «Робототехніка в хірургії хребта», «Навігація в хірургії хребта — найкраще використання».

Eric Muehlbauer, MD (США), виконавчий директор NASS протягом 20 років, презентував клінічні рекомендації з діагностики та лікування болю в поперековому відділі хребта.

Bernhard Greiner MD, Professor (Німеччина) доповів про нову методику ендоскопічного лікування дуговідросткових суглобів шийного відділу хребта.

Joachim Oertel MD, Professor (Німеччина), віцепрезидент ISMISS, керівник центру мініінвазивної хірургії хребта розповів про ендоскопічні можливості в разі стенозу поперекового каналу.

Доповіді вітчизняних хірургів-вертебрологів і нейрохірургів підтвердили, що рівень хірургії хребта в Україні швидко зростає. Відзначено прогресивний розвиток сучасних клінічних центрів та успішну підготовку фахівців, які активно впроваджують новітні технології діагностики та хірургічного лікування пацієнтів з ушкодженнями та захворюваннями хребта.

Представники харківської школи вертебрологів виступили з доповідями: д. мед. н., проф. Корж М. О., д. мед. н., проф. Радченко В. О., к. мед. н. Романенко К. К. «Хірургія хребта в Ін-

ституті Ситенка»; д. мед. н., проф. Радченко В. О. «Синдром дуговідросткового суглоба поперекового відділу хребта (35-річний досвід)»; к. мед. н. Барков О. О. «Індивідуальне хірургічне лікування деформації хребта в підлітків і дітей за допомогою 3D-навігації та нейромоніторингу»; д. мед. н. Скиданов А. Г. «Значення паравертебральних м'язів у розвитку дегенеративних захворювань та їхній вплив на результати хірургічного лікування»; к. мед. н. Попов А. І. «Малоінвазивна хірургія пухлин хребта»; д. мед. н. Попсуйшапка К. О. «Коротка інструментація в хірургії ушкоджень грудопоперекового відділу хребта».

Від київських провідних спеціалістів виступили: д. мед. н., проф. Педаченко Ю. Є. «Черезшкірна вертебропластика. Сучасний стан проблеми. Технічні труднощі та можливі ускладнення», д. мед. н., проф. Сташкевич А. О. «Лікування різноманітних випадків переломів методом пункційної вертебропластики» (через хворобу доповідача презентацію доповів харківський спеціаліст к. мед. н. Попов А. І.), свій перший досвід ендоскопічної хірургії хребта подав д. мед. н. Фіщенко Я. В. «Синдром «Far-out»: діагностика та ендоскопічне лікування», цікаву презентацію продемонстрував к. мед. н. Лисенко С. М. «Пухлини грудного відділу хребта. Принципи хірургії».

Фахівці з інших регіонів України також презентували свої доповіді: к. мед. н. Горбатюк К. І. (Вінниця) «Вертебропластика в порівнянні з кіфопластиком в лікуванні переломів хребців»; д. мед. н. Піонтковський В. К. (Рівне) «Техніка «ззовні-всередину», клінічні результати та показання до трансфорамінальної ендоскопічної хірургії: ретроспективний аналіз лікування 450 хворих»; проф. Зорін М. О. «Хірургічне лікування багаторівневих гриж і протрузій міжхребцевих дисків поперекового відділу хребта».

Важливою особливістю цьогоорічної конференції був її формат проведення (онлайн), але географія доповідачів та їхній високий рівень і великий досвід у хірургії хребта підтверджують, що розвиток вертебрології не може призупинити жодний вірус.

І. Ф. Федотова